

ผลกระทบข้อตกลงการค้าและภาษีศุลกากรรอบอุรุกวัยต่อ
การผลิตและการส่งออกข้าวของไทย

นาย อภิชัย ไชยมังคละ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-274-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE IMPACT OF THE URUGUAY ROUND ON THE RICE
PRODUCTION AND EXPORT OF THAILAND**

MR.APICHAJ CHAIMUNGKLA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for

the Degree Master of Economics

Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

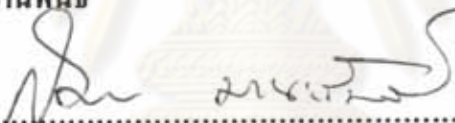
ISBN 974-634-274-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบข้อตกลงการค้าและภาษีศุลกากรรอบอุรุกวัยต่อการผลิตและ
การส่งออกข้าวของไทย
โดย นายอภิชัย ไชวมังคละ
ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. อำพน กิตติอำพน

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

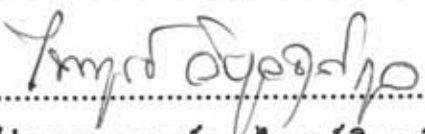

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ตันติ ดุงสุวรรณ)

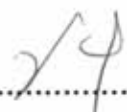
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมภพ มานะรังสรรค์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. อำพน กิตติอำพน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ วินิตชิตกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จารума อึ้งกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อภิชาติ ไชยมังคละ : ผลกระทบข้อตกลงการค้าและภาษีศุลกากรรอบอุรุกวัยต่อการผลิตและการส่งออกข้าวของไทย (THE IMPACT OF THE URUGUAY ROUND ON THE RICE PRODUCTION AND EXPORT OF THAILAND) อ. ทัฬหีรักษา
รศ.ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ อ.ทัฬหีรักษา ร่วม ดร. อำพน กิตติอำพน, 108 หน้า
ISBN 974-634-274-6

วัตถุประสงค์การศึกษานี้เพื่อประเมินค่าผลกระทบของข้อตกลงการค้าและภาษีศุลกากรรอบอุรุกวัย ต่อปริมาณการผลิตและปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศไทย การศึกษานี้ยังพยายามที่จะหาผลของการกระจายประโยชน์ไปสู่เกษตรกรโดยผ่านทางสมการกลไกราคา

วิธีที่ใช้ในการศึกษาเป็นการประมาณค่าทางสถิติโดยสร้างระบบสมการทางเศรษฐกิจข้าวของไทยขึ้นมา จากการศึกษาผลกระทบจากข้อตกลงดังกล่าวที่มีต่อเศรษฐกิจข้าวของไทยได้ข้อสรุปดังนี้

การส่งออกข้าวโดยรวมของประเทศจะมีการขยายการส่งออกมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งออกข้าวคุณภาพดีจะส่งออกได้เพิ่มมากขึ้นประมาณ ร้อยละ 8.9 ในปี 2547 เนื่องมาจากการขยายการปลูกข้าวคุณภาพดี ส่วนการส่งออกข้าวคุณภาพต่ำส่งออกได้ลดลงประมาณร้อยละ 2.9 ในปี 2547 ส่วนราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้จะมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นประมาณ 300 บาทต่อตัน ในปี 2547

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อผู้ผลิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

c760018 : MAJOR ECONOMIC
KEY WORD: TRADE/GATT/RICE

APICHAJ CHAIMUNGKLA : THE IMPACT OF THE URUGUAY ROUND ON THE RICE
PRODUCTION AND EXPORT OF THAILAND. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. SUTHIPHAND CHIRATHIVAT, Ph.D.
CO-ADVISOR : AMPON KITTIAMPON, Ph.D. 108 pp. ISBN 974-634-274-6

The objective of the study is to evaluate the impact of the GATT Uruguay round Agreement on the rice production and export of Thailand. The study has also tried to qualify the income increase from the GATT impact on farmers by price transmission mechanism.

The research method applies in this study is possible through the statistical approach with the econometric model especially designed for the case of Thai rice.

The research findings of the GATT impact on the Thai rice can be summarized as follows :

The exports of good quality of the Thai rice would increase around 8.9 per cent by the year 2004, thus enhance the production of good quality of the Thai rice in the country although the agricultural land for rice plantation has not much been increased. As in the low quality of the Thai rice, its exports have somehow decreased by 2.9 per cent by the year 2004. Overall, the farm gate price of the Thai rice would increase around 300 baht per ton by the year 2004 due to the GATT liberalization.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ECONOMIC

สาขาวิชา.....

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์ และ ดร. อ่ำพน กิตติอำพน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่างๆ ของงานวิจัยมาโดยตลอด นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณผู้ที่ทำงานอยู่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์หลายท่านที่ให้คำปรึกษาและเอื้อเฟื้อในเรื่องข้อมูลในที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

อภิชัย ไชยมังคละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญกราฟ	ซ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาสำคัญในระบบการค้าสินค้าเกษตรในตลาดโลก	2
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการศึกษา	4
สมมติฐานในการศึกษา	5
แหล่งที่มาของข้อมูล	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2. สถานการณ์การค้าข้าว	11
สถานการณ์การค้าข้าวของโลก	11
การผลิต	11
การบริโภค	15
การค้าและสัดส่วนการส่งออก-นำเข้าแยกรายประเทศ	15
สถานการณ์การค้าข้าวของไทย	18
การผลิต	18
การค้าและสัดส่วนการส่งออก-นำเข้าแยกรายประเทศ	18
ประเทศคู่แข่งที่สำคัญในการค้าข้าวของไทย	22
พันธะข้อตกลงของแอกตต์	25
ความตกลงด้านสินค้าเกษตร	25
การเปิดตลาด	25

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2.(ต่อ)	
การอุดหนุนภายใน	27
การอุดหนุนการส่งออก	27
ความตกลงว่าด้วยการกำหนดมาตรการด้านสุขอนามัย	29
การจัดตั้งองค์การการค้าโลก	30
3. แบบจำลองทางเศรษฐมิติของข้าวไทย	33
การกำหนดแบบจำลอง	35
สมการพื้นที่เพาะปลูกข้าว	38
สมการผลผลิตข้าวเฉลี่ย	39
สมการผลผลิตข้าวเปลือก	40
สมการการบริโภคข้าวในประเทศ	40
สมการการส่งออกข้าว	41
สมการการส่งออกข้าวคุณภาพดี	41
สมการการส่งออกข้าวคุณภาพต่ำ	41
สมการการส่งออกข้าวรวม	43
สมการความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ กับราคาข้าวขายส่งในกรุงเทพฯ	45
สมการความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวขายส่งในกรุงเทพฯ กับราคาข้าวส่งออก	45
สมการดุลภาพ	46
สรุปสมการ โครงสร้างแบบจำลอง	46
4. ผลการศึกษา	
สมการที่ใช้ในการวิเคราะห์	
สมการพื้นที่เพาะปลูกข้าว	50
สมการผลผลิตข้าวเฉลี่ย	51
สมการผลผลิตข้าวเปลือก	52

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4.(ต่อ)	
สมการการบริโภคข้าวในประเทศ	52
สมการการส่งออกข้าว	54
สมการการส่งออกข้าวคุณภาพดี	54
สมการการส่งออกข้าวคุณภาพต่ำ	55
สมการความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวขายส่งในกรุงเทพฯ กับราคาข้าวส่งออก	56
สมการความสัมพันธ์ระหว่างราคาข้าวที่เกษตรกรขายได้ กับราคาข้าวขายส่งในกรุงเทพฯ	57
สมการดุลภาพ	58
ผลกระทบต่อภาคการส่งออกและการผลิตข้าวของไทย	59
ผลกระทบด้านกฎหมายจากการเปิดตลาดนำเข้า	60
ผลกระทบในเชิงปริมาณ	66
ข้อเสนอแนะ	71
แผนรองรับการปรับตัว	73
บทสรุป	78
ผลกระทบจากความตกลงสินค้าเกษตรของไทย	80
แนวทางการปรับตัว	81
รายการอ้างอิง	84
ภาคผนวก	88
ประวัติผู้เขียน	108

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ระดับการอุดหนุนรวมของประเทศที่สำคัญ ในปี 1988	3
2 ประเทศผู้ผลิตข้าวที่สำคัญ	12
3 การผลิตและการค้าข้าวของโลก	12
4 ปริมาณผลผลิตและส่งออกเฉลี่ยของ ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ปี 2532/33-2535/36	14
5 สัดส่วนผลผลิตข้าวของโลกแยกเป็นรายประเทศสำคัญ	14
6 สัดส่วนการบริโภคข้าวของโลกแยกเป็นรายประเทศสำคัญ	15
7 ตารางปริมาณการส่งออกข้าวของประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ	16
8 ตารางสัดส่วนการนำเข้าข้าวของประเทศผู้นำเข้าข้าวที่สำคัญ	17
9 สัดส่วนการค้าข้าวของโลกแยกเป็นรายประเทศสำคัญ	17
10 ชนิดข้าวส่งออกของไทย	19
11 ตลาดและสัดส่วนส่งออกแยกตามภูมิภาคของไทย	20
12 คุณภาพข้าวและปริมาณส่งออกแยกตามภูมิภาคของไทย	20
13 ประเทศผู้นำเข้าข้าวไทยที่สำคัญ	21
14 การนำเข้าข้าวของไทยตามพันธช้อดกลาง	26
15 การลดการอุดหนุนสินค้าเกษตร	28
16 ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกเพิ่มขึ้นจากช้อดกลางการค้าเกตต์	59
17 การเปิดตลาดข้าวของญี่ปุ่น และเกาหลีใต้	62
18 ตารางประเทศที่มีการอุดหนุนในการผลิต และส่งออกที่สำคัญเทียบกับประเทศไทย	65
19 ปริมาณ และมูลค่าการส่งออกข้าวของไทยในปี 2533-2537	68
20 ผลกระทบจากช้อดกลางการค้าและภาษีศุลกากรรอบอุรุกวัยต่อการผลิต และการส่งออกข้าวของประเทศไทย	70
21 ตารางเปรียบเทียบผลกระทบของเกตต์ปี 2540-2548	71
22 ตารางปริมาณการนำเข้า และ อัตราภาษีใน-นอกโควต้าของไทย	73

สารบัญกราฟ

กราฟที่	หน้า
1 ผลของการเปรียบเทียบผลกระทบของ GATT ต่อพื้นที่เพาะปลูกข้าวของไทย	75
2 ผลของการเปรียบเทียบผลกระทบของ GATT ต่อผลผลิตข้าวของไทย	75
3 ผลของการเปรียบเทียบผลกระทบของ GATT ต่อการส่งออกข้าวของไทย	76
4 ผลของการเปรียบเทียบผลกระทบของ GATT ต่อการส่งออกข้าวคุณภาพดีของไทย	76
5 ผลของการเปรียบเทียบผลกระทบของ GATT ต่อการส่งออกข้าวคุณภาพต่ำของไทย	77
6 ผลของการเปรียบเทียบผลกระทบของ GATT ต่อราคาข้าวที่เกษตรกรได้รับของไทย	77

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย